

PÁFOSZ

- egy falatnyi ókori csemege

Kevés olyan 40 ezer fő alatti lakossággal rendelkező város létezik a világon, mely egyszerre két világörökségi helyszínnel is büszkélkedhet. Páfosz azonban ezen települések közé tartozik. Itt található ugyanis a híres archeológiai park, valamint a Királyok sírja nevet viselő ókori nekropolisz. Mindkét látnivaló turisták tízezreit vonzza a városba.

Szerző: Fazakas László

197728013

Páfosz városa Ciprus délnyugati csücskében található, mintegy 150 km-re a fővárostól, Nikóziától. A települést nyugatról a tenger, észak és kelet felől dombvidék veszi körül, ám ezek magassága nem haladja meg a tengerszint feletti 100 métert. Páfosz éghajlata mediterrán, szubtrópusi. A Szahara felől érkező meleg légtömegek miatt a nyarakat általában extrém hőség és szárazság jellemzi. Ez főleg a júliusi és augusztusi hónapokra jellemző, ekkor ugyanis alig egy milliméternyi csapadék esik. A páratartalom azonban így is eléri a 85 százalékot, ami az általános közérzetet fölöttébb kellemetlenné tudja tenni. Ugyanakkor az állott és nedves levegő, a szélmozgás teljes hiánya, valamint a tűző nap miatt a szívélgtelenségben szenvedő betegeknek is jobban kell vigyázniuk.

Az autóbusz sofőrje magyar volt, ám még ennél is nagyobb meglepetésként ért, amikor a visszafele út során is egy magyar ült a volánnál.

Amennyiben nem tengerparti üdülés, hanem városnézés a látogatás elsődleges célja, inkább a késő őszi hónapokban érdemes Páfoszra érkezni. Tény, hogy az időjárás ekkor valamivel csapadékosabb, de mégis sokkal kellemesebb.

Isten hozta

A turisták többsége a páfoszi nemzetközi repülőtérre keresztül érkezik a városba. A repteret

1982-ben nyitották meg és a lárnai után ez az ország második legnagyobbja. Mindezt természetesen ciprusi mércével kell nézni, ugyanis a légikikötő, melyet 2008-ban egy új terminállal bővítettek, valószínűleg a Liszt Ferenc repülőtér negyedét sem tenné ki. Mindazonáltal egy modern és szépen kivitelezett, a rendeltetésének tökéletesen megfelelő létesítmény.

szerepet, az egyik a mezőgazdaság, a másik pedig a turizmus. Ugyanakkor az idegenforgalmi szektor a szállalkodásnál jóval nagyobb létszámú munkaerőt foglalkoztat, és értelemszerűen nagyobb profitot is termel. A városban négy hatalmas üdülőtelep van, ezek közül a Kato Paphos komplexuma messze a legnagyobb. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Páfosz lakosságának több mint a fele itt dolgozik.

A városban nagyon sok román, bolgár és orosz állampolgár vállal munkát, de angolok is százakkal vannak, bár ez utóbbiak valószínűleg mint ide telepedett lakosok élnek Páfoszon.

Múltidéző

Páfosz alapítása a homályos múltba, a legendák és mítoszok világába nyúlik vissza. A hiedelem úgy tartja, hogy egy Pügmalión nevezetű görög szobrász egy női alakot formázó szobrot készített, amelybe végül beleszeretett. Ezért éjt nappallá téve imádkozott Aphroditének, hogy a szobor keljen életre. Az istennő végül teljesítette Pügmalión kérését, és a szobor feléledt. A szerelemből házasság lett, majd pedig egy gyermek született, aki később megalapította Páfosz városát.

A valóságban Páfoszt a Cinyrad-dinasztiához tartozó Nikoklész alapította valamikor Kr. e. 306-ban. A város a szigettel együtt 294-ben az egyiptomi Ptolemaidák kezébe került, majd Kr. e. 59-ben a rómaiak kaparintották meg.

A kis mediterrán városka a görög és római uralom alatt a sziget egyik fontos közigaz-

Budapest és Páfosz között nyáron heti öt oda-vissza járat közlekedik, ami egyben jelzi a mediterrán kisváros népszerűségét. A reptér és a város központja között nagyjából 10 km távolság van. Egy buszjegy ára 2 euró, este 8 vagy 10 órától pedig 2,5 euró. A buszjáratok azonban elég ritkák, a turistaszezon lejártával pedig alig vannak, emiatt sokan taxit fogadnak vagy autót bérelnek. Az autókölcsönzés előtt azonban jó tudni: Cipruson a brit gyarmati örökség részeként baloldali közlekedés van érvényben.

Közigazgatásilag Páfosz az ugyancsak Páfosz nevet viselő tartomány székhelye és egyben legfontosabb városa. Az alig 35 ezer lakosságú települést 2015 óta Phedonas Phedonos polgármester vezeti. 2017-ben a dán Aarhus városával közösen elnyerték az Európa Kulturális Fővárosa címet, ami nagyban segítette a település fejlődését.

Páfosz gazdaságában két iparág játszik jelentős

gatási és kereskedelmi központjává lett, ami gyors fejlődést eredményezett. Paloták, villák, templomok, amfiteátrumok, utak, hidak és csatornarendszerek épültek ekkor. A régészeti ásatások során elkerült és feltárt leletek is arra utalnak, hogy Páfosz pezsgő ókori település volt, mely roppant gazdag görög és római kulturális örökséget hagyott maga után. Mindez az UNESCO figyelmét sem kerülte el, a nemzetközi szervezet ugyanis két régészeti feltárásnak is a világörökség helyszíne státuszt adományozta. A kulturális turizmus és az ókori görög-római civilizáció hívei számára mindkettő kötelező látnivaló.

A több évszázados római, majd bizánci nyugalmas időszakot az arabok betörései váltották fel, amelyek során Páfosz jelentős károkat szenvedett. Később, a harmadik keresztes hadjárat során a szigetet Oroszlánszívű Richárd hódította el Komnénosz Izsáktól, aki Bizánccal konfliktusba keveredve Ciprus önhatalmú uralkodójának tekintette magát. Richárd azonban nem szándékozott megtartani hódításait, így

Lusignan Guidó, aki az 1187-ben vívott hattíni vesztes csatát követően elvesztette a Jeruzsálemi Királyságot, vette birtokba és alapította meg a Ciprusi Királyságot. A Lusignan-dinasztia legalább 300 évig volt hatalmon, ezután a sziget velencei, oszmán, végül pedig brit fennhatóság alá került.

Ciprus 1960-ban vált független állammá, ami Páfosz számára is új lehetőségekkel kecsegtetett. Ugyanakkor a politikai és etnikai feszültségek miatt Törökország 1974-ben megszállta a sziget északi felét. Végül a ciprusi görögök és törökök közti fegyveres konfliktusoknak fegyverszünet vetett véget. Északon létrejött a török ciprióták által 1983-ban kikiáltott Észak-ciprusi Török Köztársaság, ami gyakorlatilag Törökország bábállamaként működik. A szakadár ország létezését kizárólag Törökország ismeri el. Hivatalos békeszerződés azonban azóta sem született, ami azt jelenti, hogy elméletileg a harcok bármikor kiújulhatnak. Igaz, jelen pillanatban erre nagyon kevés az esély, a fenyegetettség érzése mégis állandó – bár tény, hogy a ciprusiak többsége megtanult ezzel együtt élni. Páfosz szerencsére a lehető legtávolabb van a tűzvonalától, így a várost stabilitás jellemzi, ami igencsak jót tesz az üzletnek.

Ha ennénk, innánk

A város tele van jobbnál jobb éttermekkel és pubokkal. A felszolgált ételek kifejezetten finomak, és többnyire elfogadható árban vannak. Az elfogyasztott menüt érdemes a helyi KEO nevezetű sörrel leöblíteni. Bár a mediterrán országokban a sörfőzésnek nincs nagy hagyománya, a KEO mégis egészen kellemes itóka. Nyilván nem a német és cseh termékekkel van versenyben, de az átlagos magyarországi sörök

között mindenképp előkelő helyen szerepelne.

Mivel Ciprus 82 évig, azaz 1878 és 1960 között angol fennhatóság alatt volt, ezért a szigetországban erősen érezni a brit kultúra hatását. Páfoszban rengeteg olyan vendéglátó egység van, mely a brit bárokat, éttermeket utánozó belső dizájnnal rendelkezik. Ezekben az ételek jelentős része szintén angolos. Ugyancsak sok focus pubbal lehet találkozni, melyek általában az angol Premier League csapatainak mezeivel vannak feldíszítve. A szélesebb közönség bevonása érdekében a focipubok általában egyik focicsapatot sem preferálják. Egy liverpooli turista ugyanis soha, semmilyen körülmények között nem ülne be egy manchester unitedes étterembe, és ez fordítva is igaz. Az, hogy Cipruson ilyen sokáig megmaradt a brit kultúra, nagyrészt annak is köszönhető, hogy évről évre angolok százazrei töltik nyaralásukat a szigeten. A legjobb éttermek azonban a kikötő környékén vannak. Az itteni vendéglők már nem követik az angol mintát, és mind a felszolgált ételek, mind pedig a belső és külső dizájn terén mást kínálnak. Rendkívül ízletesen elkészített ételek,

A valóságban Páfoszt a Cinyrad-dinasztiához tartozó Nikoklész alapította valamikor Kr. e. 306-ban.

nagy adagok, korrekt ár, barátságos kiszolgálás és pazar kilátás – többnyire ezek együttese teszi vonzóvá és népszerűvé a kikötői éttermeket. Mindemellett az sem mellékes, hogy innen csupán néhány percnyi sétára van a híres páfoszi Régészeti Park.

Egy kivételes ókori ingyencség

A park a Kato Paphos nevű városrészben található, ami a központi buszállomás mellett van, így gyakorlatilag bárhol könnyen elérhető. A park a nyári szezonban (április 16. és szeptember 15. között) reggel 8.30-tól este 19.30-ig várja az ókori görög és római kultúra szerelmeseit. A téli időszak során pedig 8.30 és 17.00 óra között látogatható. A belépő 4,5 euróba kerül. A Régészeti Park körbejárását nem árt reggel, pontban nyitáskor kezdeni, ugyanis ezáltal mind a perzselő napot, mind a zsúfoltságot elkerülhetjük. Bár tény, hogy a park óriási területen fekszik, ezért a tömeg könnyebben szétoszlik, mégis egy-egy látványosabb ókori műemlék körül torlódások alakulhatnak ki. Ezekből pedig bőséges kínálatot nyújt a park: van itt amfiteátrum, agora, de pompás mozaikkal kirakott villák is talál-

hatók. Ilyen például Dionüszosz háza, a Thészeusz-villa, az Aion, vagy épp Orpheus háza.

Az 1888-ban épített világítótorony ugyan nem ókori létesítmény, mégis nagy népszerűségnek örvend a turisták körében. Főleg a fotózni vágyók imádják a fehérre meszelt, karcsú épületet. Számomra a rómaiak által épített amfiteátrum volt az egyik legizgalmasabb látványosság.

Talán azért is mert nemrégiben olvastam Robert Harris angol regényíró *Lustrum* és *Imperium* című könyveit, amelyek hatására az amfiteátrum egyik kőlapján ülve elképzeltem, amint Cicero fennkölt szónoklattal, a római erényeket dicsérve megnyitja az előadást. De legalább ekkora hatással voltak rám az apró kis darabokból össze-

rakott mozaikok, melyek az egykoron élt páfoszi lakosok gazdagságáról, igényességéről és kifinomult ízléséről tanúskodnak.

Királyok sírja

A központtól északra mintegy 2 kilométerre található a híres Királyok sírja nevezetű, hatalmas nekropolisz. Amennyiben a kikötő melletti buszállomáson felülünk a 615-ös számú, a Korrall-öböl felé tartó járatra, úgy nagyjából 5-10 perc alatt ott is vagyunk. A belépő ára 2,5 euró. Noha a Királyok sírja elnevezés azt sugallja, hogy ez egy királyi temetkezési hely volt, valójában egyetlen király sincs ide eltemetve. Nevét inkább a sírok grandiózus mivolta miatt kaphatta. A területen ugyanis rengeteg különleges ókori síremléket tártak fel. Vannak egészen szerény, kis katakombaszerű sírok, de vannak hatalmas komplexumok is. Az egyik, pontosabban a 3. számú síremlék például egy óriási átriummal rendelkezik. Az igényesebb kivitelezésű sírokba a páfoszi előkelő nemesi családok tagjait helyezték örök nyugalomra.

A temetkezési helyszín bejárása, főleg a nyári időszakban, igényel némi felkészülést. Először is hatalmas kiterjedésű területről van szó, amelynek a körbejárása, attól függően, hogy ki mennyit szeretne időzni egy-egy sírnál, egy-két órába is beletelhet. Érdeemes magunkkal hozni legalább két liter folyadékot. Emellett a kalap, valamint a lenge, szellős és világos ruha

szinte már kötelező. Ettől függetlenül nem garantált a zavartalan nézelődés, ugyanis a párás levegő a szervezetünket erős verejtékezésre kényszeríti, ami testünk optimális működése miatt szükséges, ám egy idő után roppant kényelmetlenné tud válni. Szóval aki teheti, annak azt ajánljuk, hogy inkább ősszel vagy télen látogasson el ide. ■

Noha a Királyok sírja elnevezés azt sugallja, hogy ez egy királyi temetkezési hely volt, valójában egyetlen király sincs ide eltemetve.